

OBSAH

10 ÚVOD

STAROVĚKÝ SVĚT

700 PŘ. KR. – 250 PO KR.

- 22 **Vše se skládá z vody**
Thalés z Milétu
- 24 **Tao, které lze postihnout slovy, není věčné a neměnné tao**
Lao-c'
- 26 **Číslo je vládcem forem a idejí**
Pythagoras
- 30 **Šťastným je ten, kdo překonal své já**
Siddhártha Gautama
- 34 **Zachovávej věrnost a upřímnost jako nejvyšší principy**
Konfucius
- 40 **Vše plyne**
Hérakleitos
- 41 **Vše je jedno**
Parmenidés
- 42 **Měrou všech věcí je člověk**
Prótagoras
- 44 **Hodí-li mi někdo broskev, vrátím mu švestku**
Mo-c'
- 45 **Ve skutečnosti jsou jen atomy a prázdno**
Démokritos a Leukippos
- 46 **Život bez zkoušení není člověku hoden žití**
Sókratés
- 50 **Pozemské vědění je pouhým stínem**
Platón
- 56 **Pravda spočívá ve světě kolem nás**
Aristotelés
- 64 **Smrt není pro nás ničím**
Epikúros
- 66 **Nejvíce má ten, kdo je nejspokojenější s málem**
Diogenés ze Sinópe
- 67 **Cílem života je žít ve shodě s přírodou**
Zénón z Kitia

STŘEDOVĚKÝ SVĚT 250–1500

- 72 **Bůh není původcem zla**
sv. Augustin
- 74 **Bůh předvídá naše svobodné myšlenky a činy**
Boëthius
- 76 **Duše je oddělená od těla**
Avicenna
- 80 **Myšlením o Bohu, můžeme již poznat, že existuje**
sv. Anselm
- 82 **Filozofie a náboženství nejsou neslučitelné**
Averroes
- 84 **Bůh nemá žádné atributy**
Moše Maimonides
- 86 **Netruchlete, cokoliv ztratíte, navrátí se v jiné formě**
Džalálúddín Muhammad Rúmí
- 88 **Svět vždy neexistoval**
Tomáš Akvinský
- 96 **Bůh je ne-jiné**
Mikuláš Kusánský
- 97 **Nejšťastnější život je nic nevědět**
Erasmus Rotterdamský

RENEŠANCE A VĚK ROZUMU 1500–1750

- 102 Účel ospravedlňuje prostředky
Niccolò Machiavelli
- 108 Sláva a klid nemohou přebývat pod toutéž střechou
Michel de Montaigne
- 110 Vědění je moc
Francis Bacon
- 112 Člověk je stroj
Thomas Hobbes
- 116 Myslím, tedy jsem
René Descartes
- 124 Obrazotvornost rozhoduje o všem
Blaise Pascal
- 126 Bůh je příčinou všeho, co jest v něm
Benedictus Spinoza
- 130 Poznání žádného člověka nemůže přesáhnout jeho zkušenost
John Locke
- 134 Existují dva druhy pravdy: pravdy rozumové a pravdy skutečné
Gottfried Wilhelm Leibniz
- 138 Být jest být vnímán
George Berkeley

VĚK REVOLUCE 1750–1900

- 146 Pochybnost není příjemný stav, ale jistota je absurdní
Voltaire
- 148 Vůdcem lidského života je zvyk
David Hume
- 154 Člověk se narodil jako svobodný, ale všude je v okovech
Jean-Jacques Rousseau
- 160 Člověk je živočich, který obchoduje
Adam Smith
- 164 Existují dva světy: svět, jak se nám jeví, a svět věcí o sobě
Immanuel Kant
- 172 Společnost je smlouva
Edmund Burke
- 174 Největší štěstí pro největší počet
Jeremy Bentham
- 175 Mysl nemá pohlaví
Mary Wollstonecraftová
- 176 Filozofii si volíme takovou, jací sami jsme
Johann Gottlieb Fichte
- 177 O žádném předmětu nefilozofují filozofové tak málo jako o filozofii
Friedrich Schlegel
- 178 Skutečnost je dějinný proces
Georg Wilhelm Friedrich Hegel

- 186 Každý člověk považuje hranice vlastního zorného pole za hranice světa
Arthur Schopenhauer
- 189 Teologie je antropologie
Ludwig Andreas Feuerbach
- 190 Jednotlivec je svrchovaným pánem nad svým tělem a myslí
John Stuart Mill
- 194 Úzkost je závrť svobody
Søren Kierkegaard
- 196 Dějiny všech dosavadních společností jsou dějinami třídních bojů
Karl Marx
- 204 Musí občan podříditi své svědomí zákonodárcům?
Henry David Thoreau
- 205 Zvažme, jaké důsledky věci mají
Charles Sanders Peirce
- 206 Jednej, jako kdyby záleželo na tom, co uděláš
William James

MODERNÍ SVĚT 1900–1950

- 214 **Člověk je cosi, co má být překonáno**
Friedrich Nietzsche
- 222 **Lidé se sebedůvěrou přicházejí, vidí a vítězí**
Achad Ha'am
- 223 **Každé sdělení sestává ze znaků**
Ferdinand de Saussure
- 224 **Pouhá zkušenost není vědou** Edmund Husserl
- 226 **Intuice jde v samém směru života**
Henri Bergson
- 228 **Myslíme pouze tehdy, když jsme konfrontováni s problémy** John Dewey
- 232 **Ti, kdo si nepamatují minulost, jsou odsouzeni opakovat ji**
George Santayana
- 233 **Utrpení je podstatou života a kořenem osobnosti, neboť jen utrpení nás činí lidmi**
Miguel de Unamuno
- 234 **Věřit v život** William du Bois
- 236 **Cesta ke štěstí spočívá v organizovaném snížení pracovní doby**
Bertrand Russell
- 240 **Láska je mostem od chudšího poznání k bohatšímu**
Max Scheler

- 241 **Pouze jako jedinec se člověk může stát filozofem**
Karl Jaspers
- 242 **Život je řada kolizí s budoucností**
José Ortega y Gasset
- 244 **Abychom mohli filozofovat, musíme nejprve učinit vyznání**
Hadžime Tanabe
- 246 **Hranice mého jazyka znamenají hranice mého světa**
Ludwig Wittgenstein
- 252 **Jsoucno, které máme analyzovat, jsme vždy my, každý z nás sám pro sebe**
Martin Heidegger
- 256 **Jedinou morální volbou jednotlivce je sebeobětování pro společenství**
Tetsuro Watsuji
- 257 **Logika je poslední vědecká součást filozofie**
Rudolf Carnap
- 258 **Člověka zná jedině ten, kdo ho bez naděje miluje**
Walter Benjamin
- 259 **To, co jest, nemůže být pravdivé** Herbert Marcuse
- 260 **Dějiny nepatří nám, ale my patříme dějinám**
Hans-Georg Gadamer
- 262 **Pokud vypovídají vědecká tvrzení o skutečnosti, musí být falzifikovatelná**
Karl Popper
- 266 **Intelligence je morální kategorie** Theodor W. Adorno

- 268 **Existence předchází esenci** Jean-Paul Sartre
- 272 **Banalita zla**
Hannah Arendtová
- 273 **Rozum žije v řeči**
Emmanuel Lévinas
- 274 **Abychom viděli svět, je třeba přerušit náš důvěrný vztah k němu**
Maurice Merleau-Ponty
- 276 **Muž je definován jako lidská bytost a žena jako samička** Simone de Beauvoir
- 278 **Jazyk je společenskou dovedností**
Willard Van Orman Quine
- 280 **Základním smyslem svobody je svoboda od okovů**
Isaiah Berlin
- 282 **Myslet jako hora**
Arne Naess
- 284 **Život lze žít mnohem lépe, když nemá žádný smysl**
Albert Camus

SOUČASNÁ FILOZOFIE 1950–PŘÍTOMNOST

- 290 **Řeč je pokožka**
Roland Barthes
- 292 **Jak bychom se obešli bez kultury?** Mary Midgleyová
- 293 **Normální věda neusiluje o nové jevy nebo teorie**
Thomas Kuhn
- 294 **Princípny spravedlnosti by měly být voleny za závojem nevědomosti**
John Rawls
- 296 **Umění je formou života**
Richard Wollheim
- 297 **Všechno jde, cokoliv je možné** Paul Feyerabend
- 298 **Vědění je a bude produkováno proto, aby bylo prodáváno**
Jean-François Lyotard

- 300 **Pro černochoha existuje pouze jeden osud, a ten je bílý** Frantz Fanon
- 302 **Člověk je nedávným vynálezem**
Michel Foucault
- 304 **Pokud se tak rozhodneme, můžeme žít ve světě uklidňující iluze**
Noam Chomsky
- 306 **Společnost žije také z kritiky svých vlastních tradic**
Jürgen Habermas
- 308 **Nic neexistuje mimo text**
Jacques Derrida
- 314 **Nic není hluboko v nás než to, co jsme tam sami vložili** Richard Rorty
- 320 **Každá touha má vztah k šílenství**
Luce Irigarayová
- 321 **Každé impérium tvrdí sobě i světu, že je jiné než všechna ostatní impéria**
Edward Said

- 322 **Myšlení vždy pracovalo s protiklady**
Hélène Cixousová
- 323 **Kdo hraje Boha v současném feminizmu?**
Julia Kristeva
- 324 **Filozofie není pouze písemnou záležitostí**
Henry Odera Oruka
- 325 **V utrpení jsou nám zvířata rovna**
Peter Singer
- 326 **Všechny nejlepší marxistické analýzy byly vždy analýzami ztroskotání**
Slavoj Žižek

- 330 **DALŠÍ FILOZOFOVÉ**
- 340 **VÝKLADOVÝ SLOVNÍK**
- 344 **REJSTRÍK**
- 351 **PODĚKOVÁNÍ**

